

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng Chủ Nhật, ngày 23/3/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 021: Tất cả đều do tâm biến hiện ra

Trên Kinh Kim Cang Phật nói rằng: “*Phàm sở hữu tướng giai thị hư vọng; Nhất thiết hữu vi pháp như mộng huyễn bào ảnh*”. Không chỉ trên Kinh Kim Cang mà trên rất nhiều Kinh điển, Thích Ca Mâu Ni Phật thuyết pháp là để cho chúng sanh nhận ra rằng mọi sự, mọi việc đều là giả, là không thật, như là giấc mộng, sấm chớp hay bong bóng nước. Cho nên Hòa Thượng nói mọi việc đều do chính tâm chúng ta sinh ra.

Một người tinh tấn dũng mãnh không phải do trích thuốc kích thích mà là do tâm của họ muốn vậy. Chúng ta học Phật, làm theo lời Phật được phước, được khỏe mạnh và an vui là điều bình thường, là điều đương nhiên xảy ra. Tuy nhiên, ý nghĩa chân thật của việc học Phật là phải thấy được chân tướng vũ trụ nhân sanh, phải thấy được rằng mọi sự mọi việc đều diễn ra trong quy luật vô thường, “*Sanh lão Bệnh Tử*”, “*Thành Trụ Hoại Không*”. Nhân sanh là ta và tất cả mọi người, vũ trụ là hoàn cảnh xung quanh ta. Cho nên, một khi thấy được chân tướng thì chúng ta không vì những việc đang diễn ra mà khổ đau nữa.

Chúng ta hãy quán sát xem từ xưa đến giờ có gì là bền vững không? Ngay cả núi đá cũng có thể chết, có thể bị hoại, có thể mủn ra thành cát bụi. Thân thể của con người cũng rất mong manh, mong manh hơn cả đá, do tứ đại hợp thành, đều là không thật. Tuy vậy, ngày đêm, chúng ta đang chiều chuộng, dung dưỡng, cung phụng cho cái thân này. Kết quả là đến một ngày, mắt thì mờ, chân thì mỏi nhừ, răng thì rụng rời, bao tử thì không thể tiếp nhận mọi thức ăn, thân thể không còn nghe theo chúng ta nữa. Cuối cùng, chính cái thân này cũng phải rơi vào quy luật “*Sinh Lão Bệnh Tử*”.

Lớn như vũ trụ cũng không nằm ngoài quy luật “*Thành Trụ Hoại Không*”, nhỏ như thân thể con người rồi cũng sẽ tan rã. Cho nên Phật mới nói những gì có tướng đều là hư vọng, là giả. Tuy vậy, buồn vui, thương ghét, giận hờn vẫn đang thường xuyên diễn ra rất thật trong mỗi con người. Đôi lúc, phản tỉnh một chút, chúng ta cũng thấy chúng là giả nhưng khi lâm trận, khi bản thân đang bị phiền não, chúng ta lại quên mất, lại chấp chúng là thật, do đó, chúng ta thường hành xử theo tập khí, không hề khống chế chúng.

Khi tỉnh ngộ, phản tỉnh, chúng ta lại hối hận, lúc này chúng ta đã làm sai khá nhiều rồi. Cứ thế chúng ta tiếp tục làm sai đến hết cuộc đời này và nhiều đời khác nữa, chất chồng lên nhau. Chúng ta liên tục hành động tạo tác một cách tùy tiện rồi phản tỉnh,

phản tỉnh rồi lại hành động tạo tác một cách tùy tiện, cứ thế lây rây mãi. Chính vì vậy mà chúng ta mãi khổ đau, khổ đau đến cùng tận. Thế nên có bài hát nói rằng: “*Người không có tình yêu không phải là con người, người không có khổ đau cũng không phải là con người*”.

Nhận diện được như thế thì điều quan trọng là chúng ta biết kiểm soát khổ đau và biết đặt tình yêu của mình vào chỗ nào đúng đắn. Cảm xúc con người là tự nhiên nhưng phải biết kiểm soát. Người không cảm xúc là người gỗ đá, đã là người gỗ đá thì tu hành không thể thành tựu. Là người, thường sẽ có buồn vui, thương ghét, giận hờn nhưng nhất định phải kiểm soát chúng, phải nhìn thấu mọi sự mọi việc ở thế gian này không thật, chỉ là một vở kịch đang diễn ra. Một vở kịch trên sân khấu đều do đạo diễn yêu cầu các diễn viên hoàn thành vai diễn. Người xem kịch có thể đau khổ nhưng những diễn viên đâu có đau khổ như vai diễn của họ đâu.

Trước đây, tôi từng nghĩ rằng nếu đến một ngày tôi phải sống một mình, chắc tôi không thể chịu đựng nổi. Tuy nhiên, thời gian qua đi, những người thân yêu, chăm sóc mình lần lượt ra đi, đã cho tôi một bài học rằng mọi thứ chúng ta yêu thích muốn gìn giữ đều không bền vững, đều chỉ là tạm, là giả, “*còn duyên thì hợp, hết duyên thì tan*”. Do đó, chúng ta không nên cưỡng cầu, không thể có chuyện bằng mọi cách cứu sống người đã chết.

Có câu chuyện khi Phật còn tại thế kể về một nữ La Sát ngày ngày bắt trẻ con làm thức ăn, gây đau khổ cho những người khác. Tuy nhiên khi con của nữ La Sát này chết, cô ta đã đau khổ tột bậc và tìm đến Phật ai cầu, nói rằng sẵn sàng làm mọi việc miễn là cứu được con mình. Phật nói hãy tìm cho Ngài một nắm tro trong nhà nào chưa từng có người chết, thì Ngài sẽ cứu được con của cô ta. Nữ La Sát đã đi mỗi mồn mà không thể tìm thấy. Lúc ấy Phật mới giảng đạo cho nữ La Sát nghe về định luật “*Sinh Lão Bệnh Tử*” hay định luật “*Thành Trụ Hoại Không*” của vũ trụ.

Ngoài nổi bốn nỗi khổ “*Sinh Lão Bệnh Tử*”, con người còn phải trải qua bốn nỗi khổ khác mà không ai tránh được là: “*Ái biệt ly khổ, Oán tắng hội khổ, Cầu bất đắc khổ và Ngũ ấm xí thạnh khổ*”. Tuy nhiên, một khi con người làm chủ được tâm mình rồi, thì dù cho 8 khổ kia vẫn diễn ra, chúng không thể làm con người vương bận. Thậm chí, ngay cả đại địa này cũng không thể làm con người đau khổ.

Khổ đau vốn dĩ không thật. Nếu hai người cùng đến bên hồ nước, người đang yêu thì thấy hồ nước đẹp, đến đâu cũng thấy đẹp, một màu hồng. Người còn lại đang thất tình sẽ thấy hồ nước xấu xí, mọi thứ xung quanh đều là màu đen buồn bã. Cảnh tượng là chung nhưng qua lăng kính tâm người thì người thấy đẹp, người thấy xấu, vậy đây là cái thấy của mỗi người. Khổ đau cũng vậy! Đều là cùng một sự việc như sanh ly tử biệt, người này thì đau khổ khóc lóc, người khác lại chấp nhận vì biết đó là định luật “*Sanh Lão Bệnh Tử*” và cái chết là sự tan rã của tứ đại. Khi chưa chết, thì chúng ta điều hòa tứ

đại cho cân bằng, không thừa, thiếu nhưng đến lúc phải tan rã thì chúng ta chấp nhận. Nếu nhìn thấu như vậy thì sẽ không có khổ đau.

Đạo lý của một số ngoại đạo cho rằng tu pháp của họ sẽ không già, không bệnh, không chết. Việc này là không thể có, vì đã là người thì chắc chắn phải trải qua những sự việc này, cho nên chính những người này đã bị lừa và giờ đây, họ lại đi lừa người khác. Bản thân ông tổ thuyết ra pháp không già, không bệnh, không chết này, có còn không? Sống được 150-200 tuổi không hay cũng đã quá vãng hết rồi? Có người còn nói tu pháp của họ thì 80 tuổi mà kinh nguyệt vẫn điều hòa. Con người luôn nằm trong định luật vô thường, không thể trẻ mãi mà không già.

Hòa Thượng đưa ra ví dụ cho chúng ta thấy rằng tất cả là do tâm mình biến hiện ra. Ngài nói: ***“Trên Kinh Phật nêu lên ví dụ về giấc mộng, mỗi người đều có kinh nghiệm nằm mộng. Khi tỉnh mộng rồi thì những cảnh giới trong mộng đều rõ ràng. Chính mình hãy nghĩ tưởng lại xem, mộng và cảnh giới trong mộng từ đâu mà ra vậy? Mộng chính là tâm ý thức của chúng ta biến hiện.***

“Tâm ý thức ở chỗ nào vậy? Không ai biết! Tìm không ra! Thế nhưng khi nằm mộng lại rõ ràng, cả thấy cảnh mộng đều là tâm chúng ta. Trong mộng nhất định có chính mình. Thấy được mộng là đã có mình. Chúng ta còn mộng thấy rất nhiều người, người mình ưa thích, người mình không ưa thích và cả sơn hà đại địa. Tất cả đều do tâm chính mình biến hiện ra. Cho nên trong nhà Phật có câu là toàn chân tức vọng, toàn vọng tức chân.

“Chân là tâm có thể biến ra giấc mộng (cái có thể biến hiện ra giấc mộng là chân) và cảnh giới được biến hiện ra trong mộng là vọng. Ngay lúc bạn nằm mộng, tâm đó hóa thành, biến hiện thành cảnh giới. Hết thấy các cảnh giới là tâm của bạn và cả thấy tâm của bạn biến hiện thành cảnh giới đó. Cho nên chân và vọng không hai.

“Trên Kinh Hoa Nghiêm Phật nói rằng: “Duy tâm sở hiện” – cảnh giới là do tâm biến hiện ra. Vì sao cảnh giới do tâm biến hiện ra lại có nhiều sự khác biệt đến vậy? Và tại sao lại có Phật Bồ Tát? Tại sao lại có thiên đường, địa ngục? Rõ ràng là duy tâm sở hiện. Có sự thay đổi lớn và khác biệt lớn đến như vậy là do thức biến. Thức là gì? Thức chính là tác dụng của tâm biến.

“Tâm hiện cảnh giới nhưng tác dụng của tâm có thể chuyển biến được cảnh giới. Do đó, có lúc tâm biến ra cảnh giới rất thô xấu, có lúc lại biến được cảnh giới rất xinh đẹp. Cảnh giới bên ngoài vô cùng phức tạp chứng tỏ tâm phân biệt của chúng ta cũng phức tạp. Trên Kinh Hoa Nghiêm đã nói ba sự việc gồm vọng tưởng, phân biệt, chấp trước phức tạp đến mức độ không thể tưởng tượng được. Cho nên nó mới biến hiện ra 10 pháp giới!”

Nghe lời giải thích này của Hòa Thượng, chúng ta chỉ hiểu được một chút. Vì sao? Vì chưa trở về với chân tâm của mình, hằng ngày vẫn sống trong vọng tâm. Tu là để tìm được cái chân, tuy nhiên, hằng ngày chúng ta vẫn sống trong phân biệt, vọng tưởng, chấp trước. Nếu có thể dừng lại, không còn phân biệt, vọng tưởng, chấp trước thì chúng ta sẽ thấu hiểu mọi sự, mọi việc một cách tường tận. Tất cả mọi sự mọi việc ở thế gian, thậm chí là tận hư không khắp pháp giới đều do tâm của chính mình biến hiện ra.

Nếu là tâm của phàm phu sáu cõi thì biến thành phàm phu sáu cõi, tâm của chúng sanh ở ba đường ác thì biến thành chúng sanh ở ba đường ác, tâm của chư Thiên thì biến thành chư Thiên, tâm của Phật Bồ Tát thì biến thành Phật Bồ Tát. Thế cho nên, để trở thành Phật, trở thành Bồ Tát thì hãy làm giống như Phật, như Bồ Tát, đừng làm những việc giống như chúng sanh làm. Khởi tâm động niệm là khởi tâm của chúng sanh mà không phải là khởi tâm của Phật thì sẽ không trở thành Phật được. Chúng ta hãy làm theo Tâm, Nguyên, Hạnh của Phật!

Hòa Thượng từng chỉ dạy rằng giả sử chúng ta nắm tay Phật cùng đi, Phật thì ở trong cảnh giới thanh tịnh nên mọi sự việc đang diễn ra không hề tác động đến Ngài. Thật đúng như lời Phật dạy là “*cảnh tùy tâm chuyển*”! Còn chúng ta, tâm vẫn đang ở trong đời ngũ trược, ác thế nên dù tay nắm tay Phật nhưng mọi sự phiền não, động loạn đều đang diễn ra trong chúng ta. Phật ở trong thế gian nhưng không bị thế gian xoay chuyển còn chúng ta hoàn toàn dính mắc nên bị hoàn cảnh làm cho không thể đứng im, không thể bình lặng. Cho nên quản lý, kiểm soát được tâm mình thì mọi sự mọi việc sẽ không ảnh hưởng đến chúng ta. Hiện tại chúng ta chưa kiểm soát được, thường bị vọng tâm sai khiến. Phật Bồ Tát có thể chuyển được cảnh còn chúng ta luôn bị cảnh chuyển.

Bài học hôm nay, Hòa Thượng nói cho chúng ta về tâm của mình, là nơi xuất phát mọi sự mọi việc. Do đó, nếu chúng ta hiểu chính tâm mình, khắc chế tâm mình theo một kiểu dáng nào đó, trong một chuẩn mực nào đó thì tâm sẽ đạt được chuẩn mực, kiểu dáng đó. Nếu không khắc chế thì tâm sẽ diễn biến vô cùng phức tạp. Trong bài học hôm trước, tôi cũng từng nói rằng nếu muốn khắc chế tâm mình, không cần phải vào nơi hang sâu, lên non cao, ẩn trong thâm sơn cùng cốc mà chỉ cần ở một nơi nào có thể tránh được được duyên xấu để không dẫn khởi tập khí xấu là được.

Trong đời sống thường ngày, Hòa Thượng đã làm ra tấm gương về việc này. Ngài bôn ba khắp thế giới làm lợi ích cho chúng sanh. Khi xong việc rồi, Ngài lại quay trở về nơi tĩnh lặng của mình. Không phải nơi đó tốt, nhận được nhiều đãi ngộ thì Ngài ở lại, vì ở lại thì nhất định sẽ bị tiêm nhiễm. Nếu tư duy rằng: “*Thôi! tôi rời xa mọi duyên ràng buộc, mọi sự vướng mắc*” thì sai rồi. Làm thế nghĩa là chúng ta đã quên đi sứ mạng tiếp nối huệ mạng của Phật, của Thánh Hiền. Hoàn thành sứ mạng tiếp nối mới chính là báo ân Phật, báo ân Thánh Hiền, báo ân cha mẹ, báo ân tổ tiên. Người con lập được đại công, đại đức thì tổ tiên nhiều đời mới được nương nhờ.

Nhiều người đã hiểu sai lệch cách làm của người xưa khi vào nơi hang sâu, lên non cao, ẩn trong thâm sơn cùng cốc tu hành. Hiểu đúng nghĩa là các Ngài ra ngoài làm hết việc thì trở về và khi có việc lại đi ra để làm, tận tâm tận lực, không sợ khổ không sợ khó, làm xong thì lại đi về. Trong đoạn video do các thị giả của Hòa Thượng thiết kế, có hình ảnh Ngài lụm cụm đi một mình qua cửa hải quan. Hình ảnh này cho thấy một người tuổi cao như Hòa Thượng mà vẫn còn tận tâm tận lực vì chúng sanh, hướng hồ là chúng ta còn trẻ và đầy năng lực như vậy, mà có thể quên đi sứ mạng truyền thừa huệ mạng Phật, truyền thừa giáo huấn của Thánh Hiền hay sao?

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!